

5. Les papallones diürnes

El cicle fenològic

L'ús de les papallones diürnes o Ropalòcers com a grup diana per al seguiment fenològic es remunta a mitjans dels anys 70 del segle XX, i neix com a conseqüència del desenvolupament de les xarxes de seguiment de ropalòcers (*Butterfly Monitoring Scheme*) en diversos indrets d'Europa.

El seguiment fenològic d'aquest grup es veu, tanmateix, complicat pel fet que molts dels estadis del cicle biològic de les papallones són poc visibles, cosa que limita el seguiment als **individus adults**. D'altra banda, la determinació de moltes espècies és difícil per als no especialistes, cosa que limita el seguiment a unes poques espècies de fàcil identificació, força esteses i per tant força ubiqües.

Metodologia

S'han triat sis espècies de papallones diürnes (ropalòcers) per al seguiment fenològic d'aquest grup d'insectes. Les espècies triades són fàcils de veure i, en general, no representen grans problemes d'identificació. En principi, **totes es poden determinar correctament sense necessitat de capturar l'animal**. Si es vol confirmar la identificació, se suggereix l'ús d'un salabret per capturar la papallona, amb posterior alliberació d'aquesta. No totes aquestes espècies es troben homogèniament distribuïdes pel conjunt del territori català. Per tant, segons la localitat, l'observador només trobarà algunes d'elles. A l'annex d'aquesta guia hi ha una fitxa per a cada espècie amb una breu informació sobre la distribució i hàbitats de cadascuna, així com unes pautes útils per fer una correcta identificació i evitar confusions amb altres espècies similars. Així mateix, es dona una informació mínima sobre la biologia de cada papallona i la seva fenologia.

Les quatre primeres espècies (apol·lo, cleòpatra, llimonera i aurora) són sedentàries (cleòpatra i llimonera poden fer petites migracions en altitud) i, per tant, interessa sobretot tenir informació sistemàtica de les primeres dates d'aparició cada temporada. Ara bé, es proposa als observadors que anotin totes les observacions al llarg de l'any de l'espècie o espècies que observin, quan aquestes siguin identificades al voltant de la zona on recullen les dades fenològiques.

Les altres dues (migradora dels cards i papallona tigre) són espècies que fan migracions de llarga distància i, per tant, també interessa anotar totes les observacions al llarg de l'any per poder reflectir correctament la fenologia migratòria.

El seguiment complert de totes les espècies de papallones diürnes a Catalunya es realitza mitjançant el programa CBMS (*Catalan Butterfly Monitoring Scheme*), i es pot trobar més informació consultant la pàgina web "www.catalanbms.org".

Llistat d'espècies

La taula 4 mostra el llistat d'espècies de papallones diürnes que es poden observar.

Taula 4. Llistat d'espècies de papallones diürnes que es poden observar.

Nom comú	Nom científic
Sedentàries	
Apol·lo	<i>Parnassius apollo</i>
Cleòpatra	<i>Gonepteryx cleopatra</i>
Llimonera	<i>Gonepteryx rhamni</i>
Aurora	<i>Anthocharis cardamines</i>
Migradores	
Migradora dels cards	<i>Vanessa cardui</i>
Papallona tigre	<i>Danaus chrysippus</i>